

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki yazılı sorularımın Anayasa'nın 98. Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96. Maddesi uyarınca Dışişleri Bakanı Sayın Mevlüt Çavuşoğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ve talep ederim. 29.11.2021

Aytun Çıray

İzmir Milletvekili

Türkiye, son aylarda ortaya koyduğu dış politikasıyla ABD ve Rusya arasında hem ticari hem de siyasi ilişkiler bağlamında kararsız ve itibarsız bir ülke görüntüsü çizmektedir. Özellikle Rusya'dan S-400 hava savunma sistemi alma kararıyla ABD'nin F-35 programından çıkarılması ve gelen yaptırım tehditleri sonrasında Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Biden arasındaki kriz daha da artmıştır.

Tüm bu gerilimler yaşanırken 31 Ekim 2021 tarihinde Roma'da yapılan Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Biden görüşmesinden sonra Biden'ın Türkiye'ye bakışındaki olumlu görünen ani değişim, basına da yansıdığı üzere çok ciddi soru işaretlerini gündeme getirmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Roma'daki toplantıda Biden'a karşı bazı konularda büyük tavizler verdiği, o nedenle Beyaz Saray ve ABD yetkililerinin açıklamalarının, Washington'ın S-400 meselesi ile ilgili dayatmalarından vazgeçtiği ve ABD - Türkiye ilişkilerinin ortak çıkarlara dayanarak geliştirme yolunda mutabık kalındığı yönünde olduğu düşünülmektedir. Bu tavizin ise, ABD'nin Karadeniz'de Türkiye, Bulgaristan, Romanya, Ukrayna ve Gürcistan'ın katılacağı ortak bir NATO deniz gücü kurularak Rusya ile mücadeleye girişme isteğinden kaynaklandığı ileri sürülmektedir. ABD'nin bu projesi tabiatı gereği Montrö kurallarının da batı eksenini lehine esnetilmesini ve Türkiye'nin boğazlardaki hükümler hakkındaki haklarının sorgulanması riskini gerektireceği açıktır.

Rusya'nın tehdidi altında yaşayan Ukrayna ve Gürcistan'ın bağımsızlıklarının, ABD'nin küresel mücadelesinin odak noktası haline gelmiş olması, diğer yandan Türkiye'nin Ukrayna ile yaptığı askeri ve teknik işbirliği anlaşmasıyla Kiev'e silahlı insansız hava aracı satması, Türkiye - Rusya ilişkilerini olumsuz etkilemektedir. Bu durumda Türkiye'nin ABD'nin projesi olarak oluşturulacak NATO deniz gücünün bir üyesi olması halinde, Karadeniz'de tırmandırılacak bir krizin bölgesel çatışmaya dönüşmesiyle Rusya ile karşı karşıya gelme tehdidinin ortaya çıkması muhtemeldir. Ayrıca Türkiye, Montrö Sözleşmesi'ni de dengeli bir biçimde uygulamaya devam ettirmekte zorlanacak, Ukrayna, Gürcistan, Türkiye ve Rusya arasında doğabilecek her anlaşmazlıkta ABD/NATO tarafından büyük bir baskıyla karşı karşıya kalacaktır. Tüm bu iddiaların doğru olması halinde ekonomik olarak son derece kırılgan bir pozisyonda olan Türkiye, çok ciddi bir milli güvenlik sorunu ile karşı karşıya kalacaktır.

- 1- 31 Ekim 2021 tarihinde Roma’da yapılan Cumhurbaşkanı Erdoğan ve ABD Başkanı Biden görüşmesinde, Sayın Erdoğan’ın bazı konularda tavizler verdiği doğru mudur? Eğer doğruysa bu tavizler hangi konularda verilmiştir?
- 2- Roma’daki görüşmeden sonra S-400 konusunda Türkiye’ye baskı yapan ve yaptırım tehdidinde bulunan ABD’nin, bu tutumundan vazgeçip bir anda işbirliğine gitmesinin arkasında yatan sebep, ABD’nin Rusya ile mücadele için Karadeniz’de oluşturacağı bir NATO deniz gücüne Bulgaristan, Romanya, Ukrayna ve Gürcistan’ın yanında Türkiye’nin de katılacak olması mıdır?
- 3- ABD projesi olan söz konusu NATO deniz gücünün oluşturulması, Montrö Anlaşması’nın Türkiye’ye sağladığı kontrol ve hükümlerlik haklarının sorgulanması riskini doğurmamakta mıdır?
- 4- 40 adet “Blok 70 F-16” ve 80 adet “modernizasyon kiti” satın alma talebine Kongrenin çıkaracağı güçlölklere rağmen ABD Başkanı Biden’ın bunu destekleme vaadi karşılığında Biden’a neyin sözü verilmiştir?
- 5- Türkiye’nin Karadeniz’de oluşturulacak NATO deniz gücü projesinde yer alması halinde Rusya ile bölgesel bir çatışma riskine karşı Rusya’dan alınan S-400 hava savunma sistemlerinin durumu ne olacaktır?